

3-2014

Missä mennään ARTIVA-, Finna-, Finto-, Melinda- ja UKJ-hankkeissa 3/2014

26.9.2014

Tästä Kansalliskirjaston tilannekatsauksesta saat uusimmat tiedot ARTIVAn, Finnan, Finton, Melindan sekä uuden kirjastojärjestelmän kuulumisista.

ARTIVA
Finna
Finto
Melinda
UKJ

ARTIVA

ARTIVA-hankkeen päämääränä on saada kotimaisten tiedelehtien ja tieteellisten kokoomateosten artikkelit kattavammin ja viiveettömästi Kansalliskirjaston [ARTO-tietokantaan](#). Toisena tavoitteena on luoda rikkaampaa artikkelimetatietoa, jota voidaan hyödyntää muun muassa korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten julkaisutiedonkeruussa. Hankkeessa on kehitetty helpokäyttöinen syöttölomake, jolla niin kirjastot kuin tiedekustantajat voivat tallentaa artikkelien viitetiedot ARTOon.

Ajankohtaista

- Artikkelien syöttölomakkeen käyttö on toistaiseksi laajentunut voimakkaimmin kirjastoihin. Tavoitteena on, että ARTOn tieteellisistä artikkeleista pääosa tallennetaan lomakkeella vuoden loppuun mennessä, jolloin metadattaa pystytään hyödyntämään parhaiten muun muassa julkaisutiedonkeruussa. Syyskuun puoliväliin mennessä lomakkeella on tallennettu noin 6 700 viitettä.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Elokuun lopussa artikkelien syöttölomakkeesta julkaistiin uusi versio, jossa on muun muassa aikaisemmin tallennettujen viitteiden muokkausmahdollisuus ja päällekkäisestä tallennuksesta varoittava tuplakontrolli. Asiasanoituksessa hyödynnetään Fintossa olevia sanastoja ja ontologioita, viimeisenä lisäyksenä [suomalaiset yhteisönnimet](#). ARTOn viitteitä voidaan hakea esimerkiksi affiliaation perusteella niin ARTOn oman käyttöliittymän kuin hakurajapintojen kautta.

Viimeisimmät ohjeet

- [ARTOn viitteiden hyödyntäminen julkaisutiedonkeruussa](#)
- [Hakurajapintojen kuvaukset ja ohjeet](#)
- [Lomakkeen päivitetty tallennusohje](#)

Ryhmiä kokoukset

- Hankkeen ohjausryhmä kokoontui 25.9. Kokousten muistiot julkaistaan [ARTO-wikissä](#).

Seminaarit

- ARTIVAA on esitelty syyskuussa seuraavissa tilaisuuksissa:
 - [Korkeakoulujen julkaisutiedonkeruuseminaari](#) 19.9. Jyväskylässä.
 - [Julkaisijan aamupäivä](#) 25.9. Helsingissä.

Lisätietoja:

- [Hankkeen wiki-sivuilla](#) on mm. tietoa hankkeesta ja ohjeita tallentajille, tallennuksesta kiinnostuneille ja viitetietojen hyödyntäjille.
- ARTIVAAa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: arto-posti@helsinki.fi

ARTIVA-tilannekatsauksen kokosi tietojärjestelmäasiantuntija Lassi Lager

Finna

Finna on tiedonhakupalvelu, joka kokoaa yhteen aineistoja arkistoista, kirjastoista ja museoista.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

- Finnaan ovat tuoneet aineistoaan seuraavat uudet organisaatiot: Hotelli- ja ravintolamuseo, Turun museokeskus ja Uudenkaupungin museo, Maanpuolustuskorkeakoulun SA-kuvat, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto ja Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Uusia näkymiä on toteutettu kaksi: Hotelli- ja ravintolamuseon [näkömä](#) ja Hämeen ammattikorkeakoulun [testiversio](#).
- KDK-asiakasliittymän palvelusopimuksen laaditaan palvelustasoliite ja itse palvelusopimusta päivitetään liitteiden lisäämisen mahdollistamiseksi. Mukana oleville organisaatioille ja sektoreille järjestetään lokakuussa kommenttikierros sopimus uudistuksista. Lisätietoa lokakuun alussa.

Ajankohtaista mukaantulosta

- Syksyn 2014 mukaantulo uusille organisaatioille on käynnissä. Jos organisaatiosi on kiinnostunut mukaantulosta, ota yhteys Finna-postiin, finna-posti@helsinki.fi, **10.10. mennessä**. Ilmoittautuneille lähetetään asiakastietolomake täytettäväksi ja aineistoja pyritään saamaan mahdollisuuksien mukaan Finnan testipuolelle jo ennen marraskuun Finna-koulutuksia, joiden ajankohdat ilmoitetaan tarkemmin kohdassa *Tapahtumat ja koulutukset*.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Finnan uusista ominaisuuksista laaditaan kolmen viikon välein tilannetiedotus. Viimeisin julkaistiin [18.9](#). Seuraavan kerran tiedotamme teknisen kehityksen tilanteesta 9.10.
- Edellisen tilannetiedotuksen jälkeen on kehitetty muun muassa Axiell-kirjastojen palveluiden integrointia, oman tilin toimintoja ja korkeakoulujen yhteiskirjastoille suunnitellun kokonaisuuden edellyttämiä toimintoja hallintaliittymässä.

Ryhmiä kokoukset

- KDK-konsortiorryhmä kokoontui 26.8. Kokouksen muistio on tallennettu [Finna-wikiin](#). Vuoden viimeinen konsortiorryhmän kokous pidetään 11.11.
- Käytettävyystyöryhmä kokoontui 12.8. Kokouksen muistio löytyy [Finna-wikistä](#). Seuraava ryhmän kokous järjestetään 4.11.
- Kansallisen näkömän työryhmä kokoontuu 25.9. Kokouksen asialista on luettavissa [Finna-wikissä](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- Syksyn tilaisuuksia:
 - Alkusyksyn Finna-tapaamiset:

- 24.9. 10–12 (AMK-kirjastot)
- 25.9. 10–12 (YO-kirjastot)
- 1.10. 10–12 (Museot)
- 2.10. 10–12 (Arkistot)
- 7.10. 10–12 (Yleiset kirjastot)
- Loppusyksyn Finna-tapaamiset:
 - 25.11. 13–15 (AMK-kirjastot)
 - 26.11. 10–12 (YO-kirjastot)
 - 2.12. 10–12 (Museot)
 - 4.12. 10–12 (Arkistot)
 - 9.12. 10–12 (Yleiset kirjastot)
- Finna koulutukset
 - 12.11. (Kirjastot)
 - 13.11. (Arkistot ja museot)
- 30.9.2014 järjestetään KDK-käytettävyyshyöryhmän puolen päivän (klo 12.30–16) [seminaari](#) *How users' expectations challenge our metadata practices?*
- [Kirjastoverkkoverkkopäivillä](#) 22.–23.10. järjestetään työpaja *Kahden kerroksen väkeä: FinELib-aineistot Finnassa*.
- Finna-päivä 3.12.
- Vahvistetut Finna-tapahtumien ajat löytyvät [Finna-kalenterista](#).

💡 Syyskuun Finna-wiki-vinkki:

Tietoa Finnan palvelusopimuksesta ja sen täyttämisestä löytyy sivulta: [Sopimukset ja toimintaperiaatteet](#). Tälle sivulle on linkitetty myös tarkempia ohjeita organisaatioiden yhteenliittymän palvelusopimuksen solmimista varten: [Organisaatioiden yhteenliittymät ja KDK-asiakasliittymän palvelusopimuksen solmiminen](#).

Lisätietoja:

- Finnaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: finna-posti@helsinki.fi
- Finnan kehittäminen ja arkinen yhteistyö [Finna-wikissä](#)
- Finna osana KDK-hanketta [KDK-verkkosivuilla](#)

Finna-tilannekatsauksen kokosi kehittämisspäällikkö Erkki Tolonen.

Finto

Finto on suomalainen palvelu sanastojen, ontologioiden ja luokitusten julkaisua ja käyttöä varten.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Finto-palvelun taustalla toimivan Skosmos-ohjelmiston seuraava versio julkaistaan lähipäivinä. Uuden version hakutoiminnallisuuksia on monipuolistettu ja käyttöliittymää hiottu. Lisäksi versio tuo mukanaan useita palvelun nopeuteen vaikuttavia uudistuksia.

Sisältötyön kuulumiset

- Julkisen hallinnon palveluontologian (JUPO) kehitystyö etenee. Keväällä muodostettiin ylläpidon sisällöstä päättävä asiantuntijaryhmä. Kesän aikana ryhmä toimitti Kansalliskirjastolle aineistoa, joita toivottiin lisättäväksi JUPOon. Aineistoon kuului mm. lista Kelan etuuksista, Opetushallinnon OKSA-sanasto, suomi.fi:n asiasanasto sekä Helsingin kaupungin toimipisterekisteri ja palvelurekisteri. Näiden yhdistyvyyttä nykyiseen JUPOon on tutkittu Finto-palvelussa ja Sanastokeskus TSK, joka suorittaa käytännön ylläpidon, on laatinut ylläpidosta työmääräarvion.
- Yleisten kirjastojen kaunokirjallisuudessa käytetyn asiasanaston Kaunokin kehityksestä ja ylläpidosta siirrytään lähitulevaisuudessa KAUNO-ontologian ylläpitoon. KAUNO pohjautuu Kaunokkiin.

Kokoukset

- ONKI-projektin ohjausryhmä kokoontui 26.8.2014, ja kokouksen pöytäkirja on luettavissa [projektin julkisessa Wikissä](#).

Seminaarit ja viestintä

- Linkity! Kohti yhteentoimivaa metatietoa -seminaari järjestettiin 3.9.2014. Esitykset ovat nähtävillä [seminaarin sivuilla](#).
- YSON kehitystyö on monipuolisesti esillä [Informaatiotutkimuksen](#) päivillä Oulun yliopistolla 6.–7.11.2014.
- [Kirjastoverkkopäivillä](#) on työpaja Finton käytännön hyödyntämisestä.

Lisätietoja:

- Voit lähettää Fintoa ja ONKI-projektia koskevat kysymykset, kommentit ja palautteen osoitteeseen onki-posti@helsinki.fi.
- [Projektin wiki-sivut](#).

Finto-tilannekatsauksen kokosi kehittämisspäälikkö Matias Frosterus.

Melinda

Melinda on kansallinen metatietovaranto, joka kokoaa kirjastoaineistojen kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

Yliopisto- ja yhteiskirjastot, ammattikorkeakoulukirjastot:

- Melindan tuotantokäyttö on sujunut normaalisti. Mukana on yli 40 kirjastoa.

Yleiset kirjastot:

- Jatkamme valmisteluja yleisten kirjastojen pilottien (Tampere, Kokkola) käyttöönoton osalta.
- Viime aikoina olemme tarkentaneet prosessin vaiheistusta, ISBD-konversioon liittyviä asioita sekä rajapinta-asioita yhteisissä palaverissa pilottikirjastojen ja Axiellin kanssa.
- Voit tutustua pilottiryhmän työpajojen aiempiin [pöytäkirjoihin](#). Pidämme lyhyitä tilanpalavereita viikottain ja pidemmän työpajan noin kerran kuussa.

Kansalliskirjasto:

- Ajoimme syyskuun aikana takautuvasti isoina vapaakappale-erinä saatuja e-monografioiden tietueita, noin 3 100 kappaletta. Tietueet ovat ennakkotietueiden näköisiä ja niitä voi käyttää ja täydentää kuten mitä tahansa tietueita.
- Jatkossa pyrimme saamaan e-aineistojen tietueita Melindaan ajantasaisemmin, sitä mukaa kun laajempia luovutuseriä tulee. Yksittäisiä e-vapaakappaleita Fennica kuvailee kuten tähänkin asti, tietue kerrallaan.

Henkilöstöuutisia

- Luettelointiohjelman kehityksessä toiminut Pasi Tuominen jää opintovapaalle marraskuussa 2014. Näillä näkymin Kansalliskirjasto ei ole palkkaamassa sijaista vastaavaan tekniseen kehitystyöhön.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Osakohteellisten musiikkiaineistojen lataukset Melindaan ovat käynnissä. Työn alla on kolmen kirjaston aineistot ja myöhemmin ajamme vielä kahden kirjaston aineistot. Lisätietoa osakohteista ja niihin liittyvistä suunnitelmista on tällä [sivulla](#).
- Lähitulevaisuudessa keskitymme ensisijaisesti Melindan tiedontuottajapohjan laajentamiseen uusilla kirjastoilla ja tietokannan laadun kehittämiseen. Varmistaaksemme näiden asioiden etenemisen parhaalla mahdollisella tavalla olemme Kansalliskirjastossa päättäneet toistaiseksi lopettaa luettelointiohjelman kehityksen. Hyödynnämme jo tehtyjä ohjelman osia Melindan tietokannan laadunparannustoimissa.
- Muiden ajankohtaisten linjausten lisäksi luettelointiohjelman käyttöä ja jatkosuunnitelmia käsitellään seuraavassa Tiedonhallinnan ohjausryhmän kokouksessa marras–joulukuussa.
- Tarkennamme vielä suunnitelmia auktoriteettituotannon katteen laajennuksesta Asterissa. Emme käynnistä pilotointia kirjastojen kanssa tänä vuonna.

Viimeisimmät ohjeet

- Rakennamme yleisten kirjastojen liittymisten ohjesivustoa Metiva-wikiin. Tutustu [luonnokseen](#).
- Ylläpidämme Melindassa työskentelyn [toimintaohjetta](#) kuukausittain.

Ryhmien kokoukset

- Tiedonhallinnan ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran marras–joulukuussa. Tutustu aiempiin [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmä kokoontuu seuraavan kerran 1.10.2014. Tutustu [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Metatietovarannon musiikkityöryhmä MusaMelinda kokoontuu seuraavan kerran syksyllä. Tutustu aiempiin [kokouspöytäkirjoihin](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- [Kirjastoverkkopäivillä](#) on työpaja Melindan tiedontuottajaverkosto sekä katsaus Melinda ja yleiset kirjastot.
- Koulutusten materiaalit ja videotallenteet löydät [Metiva-wikistä](#).

Lisätietoja:

- Melindaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: melinda-posti@helsinki.fi

- [Metiva-wiki](#)
Metiva-wikin ulkoasu on hieman muuttunut wiki-alustan versiopäivityksen vuoksi.

Melinda-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Minna Olkinuora-Tauru.

UKJ

Uusi kirjastojärjestelmä uudistaa metatiedon tallennuksen ja kokoelmien hallinnan sekä aineiston hankinnan ja niiden käytön hallinnan.

Kokoukset

- UKJ:n ohjausryhmän toimikausi päättyy 31.12.2014. Kokouksessaan 10.9.2014 ohjausryhmä päätti kokoontua vielä kahdesti: 18.11. ja 15.12.2014. Viimeinen kokous pidetään Svenska Handelshögskolanin tiloissa, missä UKJ-hankkeen syntysanat vuonna 2011 lausuttiin. Kansalliskirjaston ylikirjastohoitaja Kai Ekholm on nimittänyt 11.9.2014 kirjastonjohtaja Ari Muhosen UKJ-ohjausryhmän jäseneksi kehittämispäällikkö, varajohtaja Risto Heikkisen tilalle loppukaudeksi. UKJ-ohjausryhmän pöytäkirjoihin voi tutustua UKJ:n wikissä.

Tapahtumat ja koulutukset

- [Kirjastoverkkopäivillä](#) on työpaja *UKJ ja toteuttamisvaihtoehdot* sekä *UKJ-katsaus*.
- UKJ:n toteuttamisvaihtojen selvittämiseksi tutustutaan mahdollisiin järjestelmiin. Tätä varten järjestetään Helsingissä järjestelmäesittelyitä seuraavasti:
 - (21.10.) erityisesti kirjastojen johtajille suunnattu keskustelutilaisuus Quali Foundationin edustajan Robert H. McDonaldin kanssa. Tämä tapahtuma on siirretty torstaiksi **23.10.** klo 16->, myös perjantaiksi **24.10.** klo 12-> on suunnitteilla samansisältöinen tapahtuma.
 - 22.10. Kirjastoverkkopäivillä esitellään sekä Quali OLEa (Robert H. McDonald) että Kohaa (Ari Mäkiranta)
 - 10.11. esittelyssä OCLC WorldShare – Tilaisuus on klo 12.30–15.00 Porthanian salissa P674, Yliopistonkatu 3, 6. krs.
 - 19.11. esittelyssä Exlibris Alma ja Innovative Sierra – Tilaisuus on klo 10.00–16.00 Porthanian salissa P674, Yliopistonkatu 3, 6. krs. Järjestelmäesittelyihin voi ilmoittautua tästä linkistä: <https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/54478/lomake.html>
- Toteuttamisvaihtoehtoja pyritään selvittämään myös vierailemalla mahdollisia järjestelmiä käytävissä kirjastoissa. Tässä mielessä tehtiin 23.9. tutustumiskäynti KU Leuvenin kirjaston IT-osastoon LIBISIin kuulemaan heidän kokemuksiaan Ex Libriksen Almasta konsortioympäristössä. Matkaraportti kootaan UKJ-toteutuksen wikiin myöhemmin. Vierailuryhmässä olivat:
 - Ari Muhonen, Jyväskylän yliopiston kirjasto
 - Mia Kujala, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
 - Ulla Ikäheimo, Kansalliskirjasto
 - Markku Heinäsenaho, Kansalliskirjasto
 - Ari Ahlqvist, Kansalliskirjasto

Lisätietoja:

- Voit lähettää UKJ:ta koskevia kysymyksiä, kommentteja ja palautetta sähköpostilla: UKJ-posti@helsinki.fi
- UKJ:n kehittäminen ja yhteistyö kirjastokentän kanssa [UKJ-toteutus -wikissä](#)
- [UKJ-suunnittelun wiki 2013](#)
- [UKJ-valmistelun wiki 2011-2012](#)

UKJ-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Ari Ahlqvist.

Kuvatiedot: Vasemmanpuoleiset kuvat Heli Kautonen, oikeanpuoleinen kuva Carita Sirkeä.

[Sivun alkuun](#)